

Posudek na rigorózní práci

„Způsoby zpracování každodenních stresových situací u dospívajících chlapců s poruchami chování“,

kteřou předkládá Mgr. Tereza Bidmonová

Autorka ve své práci rozvíjí téma, jemuž se věnovala již v projektu své diplomové práce, kterou úspěšně obhájila. Na problematiku zdrojů stresu u dospívajících s poruchami chování nyní pohlíží v širším kontextu, z poněkud odlišného úhlu pohledu, který nabízí detailnější vysvětlení chování dospívajících a současně se více zaměřuje na možnosti intervenčních postupů, jež jsou rozpracovány v odborné literatuře.

První polovinu práce tvoří teoretické kapitoly, které se věnují vymezení základních pojmů souvisejících s tématem. Z pochopitelných důvodů je zde proto zahrnuta kapitola zaměřená na problematiku stresu, která je následována kapitolou věnující se způsobům zvládnání stresových situací. S ohledem na cílovou skupinu je následně pozornost zaměřena na vývojové období dospívání, a to především na ty vývojové aspekty, které mohou souviset s rozvojem rizikového chování. Následující kapitoly pak logicky přímo téma výchovných obtíží, resp. poruch chování řeší. Autorka shrnuje aktuální poznatky o výskytu problémového chování v dospívání a uvádí výčet proměnných v osobnosti i vývoji jedince, které mohou problematické chování v dospívání potencovat. Závěrečná kapitola teoretické části práce se v poměrně velkém rozsahu věnuje různorodým intervenčním postupům, které mohou přispět ke zmírnění projevů poruch chování. Autorka prezentuje a vzájemně také porovnává různorodé koncepce, které vycházejí z odlišného teoretického pozadí a jak se ukazuje, mohou mít také odlišný přínos pro dospívající.

Celá teoretická část je psána velmi čtivě, ale přitom pracuje s rozsáhlým množstvím odborné tuzemské i zahraniční literatury a veškeré informace, včetně těch, které spíše souvisejí s praxí výchovných ústavů, jsou uváděny v kontextu empirických zjištění. Přitom se nejedná o prostý kompilační text. Autorka dokáže ve vhodný moment fakta vzájemně konfrontovat a dát najevo i své vlastní názory.

Významnou součástí práce je její empirická část, v níž autorka použila data, jež sbírala již pro svou diplomovou práci. Na základě svých předchozích zkušeností do jisté míry přeformulovala své předpoklady a především pracovala s údaji mnohem detailněji a zaměřovala se na další informace, které použité diagnostického nástroje nabízejí, ale doposud nebyly využity. Text má tradiční charakter výzkumného sdělení, srozumitelně popisuje, jak výzkum probíhal, jaké byly využity metody i jak byla data zpracována. Na rozdíl od diplomové práce jsou zde prezentovány veškeré statisticky vypočtené údaje, takže čtenář se může jednoduše orientovat ve zjištěných informacích. Rozhodně stojí za pozornost, že právě detailnější zpracování získaných dat ukázalo, že dospívající s výchovnými obtížemi se přeci jen více liší od svých vrstevníků, jimž poruchy chování nebyly diagnostikovány. Výsledky naznačují zajímavý posun oproti původním získaným informacím.

Empirická část je ukončena poměrně rozsáhlou diskusí, na níž oceňuji, že skutečně nese charakteristiky diskuse, tj. konfrontuje zjištěné výsledky se studii prezentovanými v teoretické části, současně zvažuje možné interpretace získaných dat i nabízí možné návrhy konkrétní práce s klienty výchovných ústavů, které se opírají o získané výsledky. Autorka si je vědoma i případných limitů své práce.

Na závěr otázky: Může autorka formulovat doporučení pro vhodnou intervenci u klientů výchovných ústavů se zaměřením na zvládání každodenních stresových situací? Napadají autorku ještě další možnosti výzkumného zmapování proměnných, které sledovala ve své práci?

Mgr. Tereza Bidmonová předložila práci, která splňuje veškeré požadavky kladené na rigorózní práci. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze.

Praha 28. 3. 2012

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.